

Iz muzejskega dela

UDK 060.016(497.5)»2020«

1.04 Strokovni članek

Prejeto: 22. 10. 2021

Stane Okoliš*

Slovenski šolski muzej v letu 2020

The Slovenian School Museum in 2020

Izvleček

Delovanje muzeja je v letu 2020 zaznamovala epidemija covid-19. Delovne naloge iz potrjenega letnega delovnega in finančnega načrta so bile večji del leta prilagojene epidemičnim razmeram. Po popolnem zaprtju javnega življenja v državi, v Evropi in po celem svetu, kar se je zgodilo sredi marca, se je po delni sprostitvi ukrepov proti širjenju virusa tudi muzejski pedagoško-andragoški program preselil na svetovni splet. Kljub omejitvam in oviram so se nadaljevale aktivnosti za postavitev nove stalne razstave. Izšle so vse načrtovane publikacije, ki izkazujejo znanstveno in strokovno delo v muzeju ter promovirajo muzejske dejavnosti. Število obiskovalcev in izpeljanih pedagoško-andragoških programov se je zaradi epidemije in njenih negativnih posledic občutno zmanjšalo.

Abstract

The museum's activities in 2020 were marked by the Covid-19 virus epidemic. Most of the year, the tasks from the confirmed annual work and financial plan were adapted to the epidemic conditions. Following the complete lockdown of public life in Slovenia, Europe and across the world, which happened in the middle of March, and then the partial relaxation of measures against the spread of the virus, the museum pedagogical-andragogic programme moved to the Internet. In spite of the limitations and obstacles, activities directed at the new permanent exhibition continued. All the planned publications were published, attesting to the research and professional work at the museum and promoting museum activities. The number of visitors and pedagogical-andragogic programmes implemented were greatly reduced due to the epidemic and its negative consequences.

Ključne besede: muzej, šolstvo, letno poročilo, statistika, stare učne ure

Key words: museum schooling, annual report, statistics, old school lessons

* mag. Stane Okoliš, direktor muzeja, Slovenski šolski muzej, e-pošta: stane.okolis@guest.arnes.si

Uvod

Letni delovni načrt in finančni načrt je svet muzeja sprejel na seji 31. januarja 2020. Izdelan je bil po postopkih in predpisih, ki jih je za javne zavode s področja izobraževanja in vzgoje pripravilo Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport. Na podlagi potrditve letnega delovnega načrta je bila 4. junija 2020 sklenjena Pogodba o financiranju javne službe Slovenskega šolskega muzeja v letu 2020 z MIZŠ, ki sofinancira, spremlja in nadzoruje delovanje muzeja. Muzeju so bila s tem zagotovljena sredstva za izvajanje javne službe na področju dediščine šolstva. Posebej so bila opredeljena sredstva za redno dejavnost, za programe v sklopu osnovnih in posebnih nalog na Uradu za razvoj in kakovost izobraževanja in za investicije. Muzej je s prejetimi sredstvi deloval racionalno in gospodarno.

Razstavni, pedagoško-andragoški in publicistični program je bil izpeljan s prejetimi programskimi sredstvi ministrstva in s sredstvi iz lastne dejavnosti. Večinoma ga je ministrstvo (so)financiralo v sklopu projektnih nalog Dokumentacijskega centra za zgodovino šolstva in pedagogike, Muzejske pedagogike, Razvojno-raziskovalnega dela – strokovnih podlag razvoja šolstva in medinstitucionalnega projekta Kemija v šoli: razstave ob 150-letnici periodnega sistema.

Po potrditvi dokumenta identifikacije investicijskega projekta za dokončanje celovite obnove muzejskih prostorov in nabave potrebne opreme za postavitve stalne razstave je muzej 28. oktobra 2019 z ministrstvom sklenil pogodbo, po kateri je bil dvoletni projekt v letu 2020 finančno realiziran in dokončan. Na začetku leta 2020 so bile obnovljene sanitarije, čez leto pa okna v čitalnici in v knjižnem depoju. Po postopku oddaje javnega naročila male vrednosti Oprema za razstavo je bila postavitve stalne razstave s pogodbo št. 15-2NMV/2020 P z dne 27. oktobra 2020 predana Mizarstvu Marko Trunkelj, s. p. Do konca leta sta bila postavljena ogrodje interaktivne omare v muzejskem hodniku in nosilna konstrukcija ambientov v razstavni sobi. Druga strokovna dela za postavitve stalne razstave so čez celo leto opravljali arhitekti iz Svet Vmes, arhitekturno projektiranje, d. o. o., in oblikovalka ter ilustratorka Irena Gubanc, razstavno vsebino (besedila, slikovno gradivo in predmete) pa so pripravljali muzejski kustosi.

Med razglašeno epidemijo (13. marec–16. maj 2020) je bil muzej za obiskovalce zaprt, zaposleni pa so delo opravljali na daljavo od doma. Zaradi epidemije je bil najbolj prizadet pedagoško-andragoški program. Število obiskovalcev je strmo padlo. Obisk je bil samo v prvih dneh mesecih, še pred izbruhom epidemije, na ravni prejšnjih let. Presenetljivo dobro sta bila obiskana poletna meseca julij in avgust, ki sta zaradi šolskih počitnic praviloma najmanj obiskana.

V letnem delovnem načrtu izvajanja osnovnih nalog so bile junija 2020 zaradi posledic epidemije narejene spremembe. Sredstva za naloge muzejske pedagogike, ki jih v epidemičnih razmerah med zaprtjem javnega življenja ni bilo mogoče izvajati, so bile prenesene k financiranju povečanih potreb pri izvajanju nalog na področju digitalizacije muzejskih predmetov in gradiva ter prvič tudi digitalizacije pedagoško-andragoških programov. Na svetovni splet so bili prvič postavljeni izseki izbranih muzejskih učnih ur, proti koncu leta pa so učne ure potekale tudi na daljavo.

Muzej je leta 2020 na medmrežju zaradi epidemičnih razmer objavil precej več vsebin s področja zgodovine šolstva in vzgoje ter muzejske dejavnosti kot v predhodnih letih. Obseg teh vsebin je bil do zdaj največji. Po drugi strani je imel muzej zaradi manjšega obiska manj prihodkov iz lastne dejavnosti. Sofinanciranje muzejskih dejavnosti je bilo zato še manjše.

Načrtovane naloge iz LDN, čeprav nekatere zaradi epidemije v precej manjšem obsegu, nekatere pa samo na spletu, je muzej izvedel ob glavnem projektu obnove muzejskih prostorov in postavitve nove stalne razstave. Zaradi epidemije je bilo izvedenih tudi več nenačrtovanih, vendar potrebnih nalog. Z drugimi muzeji je v težkih razmerah znal stopiti skupaj pri organizaciji in vodenju skupnih projektov.

Muzejske dejavnosti so večinoma potekale v prostorih muzeja na Plečnikovem trgu št. 1. Srednja šola tehniških strok Šiška, v kateri je do leta 2019 delovala mobilna muzejska konservatorsko-restavratorska delavnica, je muzeju v svojih prostorih tudi leta 2020 omogočala izvajanje konservatorsko-restavratorske dejavnosti. Dislocirani depo za muzejske predmete in knjižnično ter razstavno gradivo v površinski izmeri 725 m² z 8 m višine je v najemu od Zavoda RS za blagovne rezerve v Zalogu. Zaradi preselitve muzejske mobilne delavnice je depo prenapolnjen.

Bibliotekarka Polona Koželj je 10. julija 2020 nastopila porodniški dopust. Na sistemiziranem delovnem mestu informator-organizator jo je nadomeščala Klara Keršič, ki je pred tem v muzeju opravljala naloge muzejskega vodiča in pomagala pri drugih muzejskih delih. Na podlagi soglasja Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport št. 1003-2/2020/3 z dne 12. junija 2020 je bila potrjena predlagana dopolnitev sistemizacije z vzpostavitvijo delovnega mesta koordinator in organizator kulturnih programov VII/2 (34-44). V muzeju je poslej deset redno zaposlenih: štirje kustosi, bibliotekar, konservatorsko-restavratorski tehnik, organizator in koordinator kulturnih programov, svetovalec/kustos, poslovni sekretar in direktor.

Obisk muzeja

V letu 2020 je skozi muzejska vrata stopilo 5439 obiskovalcev, kar predstavlja le slabih 30 odstotkov obiskovalcev iz leta 2019. Veliko zmanjšanje števila obiskovalcev je posledica epidemije covid-19 in dejstva, da je bil muzej večji del leta zaprt oz. le delno dostopen. Primerjava števila obiskovalcev po mesecih nazorno pokaže obdobja najhujše razširjenosti epidemije in obdobja popolne zaprtosti muzeja. Obisk v obeh začetnih mesecih leta je bil še na ravni prejšnjih let. Popolnemu zaprtju v aprilu in maju sta sledila november in december, ko je bila epidemija znova razglašena. Ker se je muzej poleti pridružil skupni akciji ljubljanskih muzejev 1 vstopnica za 11 muzejev, sta bila julij in avgust primerjalno celo bolj obiskana kot prejšnja leta.

Tabela: *Obisk muzeja 2020 po mesecih, glede na starost obiskovalcev*

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AVG	SEP	OKT	NOV	DEC	Skupaj
Predšolski	2	81	0	0	0	5	3	13	0	0	0	0	104
OŠ	712	1211	369	0	0	84	36	97	438	517	0	3	3467
SŠ	73	124	0	0	0	4	0	2	52	0	0	0	255
Študenti	27	93	24	0	0	10	11	11	0	16	0	0	192
Odrasli	131	459	57	0	1	82	96	159	65	55	0	6	1111
Upokojenci	28	98	9	0	1	19	39	44	25	16	13	18	310
2020	973	2066	459	0	2	204	185	326	580	604	13	27	5439
2019	1050	2672	1572	1775	2617	2074	137	194	870	1996	1730	1454	18141
INDEX	92,7	77,3	29,2	0,00	0,08	9,84	135	168	66,7	30,3	0,75	1,86	29,98

Padec obiska je najbolj očiten pri osnovnošolcih, ki so najštevilnejša skupina obiskovalcev. Muzej obiskujejo organizirano in vodeno v šolskih skupinah. Šole so bile prisiljene odpovedati že vnaprej dogovorjene obiske tako zaradi varnostnih ukrepov kot tudi zaradi razglasitve epidemije.

Tabela: *Primerjava števila obiskovalcev v letih 2020 in 2019*a) *Po starostnih skupinah obiskovalcev*

	Predšolski	Osnovnošolci	Srednješolci	Študenti	Odrasli	Upokojenci	Skupaj
2020	104	3467	255	192	1111	310	5439
2019	216	13.140	756	553	2.995	481	18.141
Indeks	48,15	26,39	33,73	34,72	37,10	64,45	29,98

Poleg obiskovalcev z izdani vstopnicami so muzej obiskali uporabniki muzejskih storitev v muzejskih oddelkih (knjižnici, fototeki, dokumentacijski zbirki itd.), obiskovalci ob dnevih odprtih vrat in udeleženci muzejskih prireditev ob odprtih razstav in drugih priložnostih brez izdanih vstopnic. Število obiskovalcev muzejskega pedagoško-andrargoškega programa z izdanimi vstopnicami je bilo 4278, kar je 78,7 odstotka vseh obiskovalcev v letu 2021. Del izdanih vstopnic predstavljajo tudi vstopnice skupne akcije ljubljanskih kulturnih institucij 1 vstopnica za 11 muzejev in galerij, v sklopu katere je muzej poleti obiskalo 309 obiskovalcev.

Tabela: *Obiskovalci z izdanimi vstopnicami in brez njih v letu 2020 in 2019*

Evidenca obiskovalcev	2020	2019	Indeks 20/19
Z izdanimi vstopnicami	4278	15.540	27,53
Brez izdanih vstopnic	1161	2.601	44,64
Skupaj	5439	18.141	29,98

Med obiskovalci z izdanimi vstopnicami je muzej obiskalo tudi 95 tujih državljanov. V skupnem številu vseh obiskovalcev muzeja v letu 2020 to predstavlja le 1,7 odstotka, v razmerju do števila tujih obiskovalcev v letu 2019 pa prav tako skromnih 16 odstotkov.

Tabela: *Obisk tujih državljanov*

Obiskovalci muzeja	2020	2019	Indeks 20/19
Tujci z izdanimi vstopnicami	95	595	16,00

Muzejske učne ure

Zmanjšanje števila obiskovalcev se najbolj pozna pri upadu števila izvedb muzejskih učnih ur. Zaradi epidemije covid-19 so bili od sredine marca odpovedani obiski šolskih skupin, ki so bili v izbranih terminih predhodno že dogovorjeni in polno zasedeni vse do konca šolskega leta 2019/2020. Z začetkom šolskega leta 2020/2021 so izvedbe učnih ur septembra in v začetku oktobra znova oživele, zaradi ponovne razglasitve epidemije pa so do konca leta spet povsem zamrle.

Tabela: *Učne ure 2020 (po izd. vstopnicah) / Primerjava z letom 2019*

Učna ura	Izvedbe 2020	Izvedbe 2019	Udeleženci 2020	Udeleženci 2019
1. Lepopis, 1930	60	238	1381	5585
2. Nedeljska šola, 1865	30	98	660	2508
3. Lepo vedenje, 1907	18	86	299	1894
4. Stara šola za najmlajše, 1900	29	67	601	1691
5. Učna ura v antični Emoni, 1. st.	9	50	186	942
6. Vodnikova šola, 1810	7	25	129	610
7. Računstvo, 1905	10	18	239	448
8. Fizika, 1900	7	14	158	319
9. Učna ura za tujce, 1906	0	9	0	217
10. Ročna dela, 1926	2	8	47	217
11. Telovadba, 1932	1	8	19	172
12. Higiena, 1937	3	7	67	141
13. Prirodopis, 1907	2	6	37	164
14. Cesarska pesem, 1901	0	0	0	0
Učne ure skupaj	178	634	3823	14.908

Delež števila izvedenih učnih ur je v letu 2020, glede na predhodno leto, z 28 odstotki še slabši kot v deležu pri vseh obiskovalcih. Najbolj obiskana je bila učna ura Lepopis, kakor prejšnje leto ji sledijo Nedeljska šola, Stara šola za najmlajše in Lepo vedenje. Zaradi epidemije in odpovedi že najavljenih skupin predstavljenata tabela izvedenih učnih ur ne odraža pravega razmerja. V program muzejskih učnih ur je bila po predhodnih poskusnih izvedbah v začetku leta 2020 uvedena nova učna ura Higiena.

Poleg izvedenih muzejskih učnih ur v rednem programu je muzej za individualne obiskovalce ob dnevih odprtih vrat brezplačno organiziral še učne ure po

vnaprej napovedanem razporedu. Na slovenski kulturni praznik 8. februarja in na Poletno muzejsko noč 20. junija je bilo tako izvedenih 11 muzejskih učnih ur, ki se jih je udeležilo 358 obiskovalcev.

Zaradi epidemije covida-19 so bile okrnjene tudi izvedbe učne ure Lepopisa v muzejski zbirki Zasavskega muzeja Trbovlje v Hrastniku. Izpeljane so bile štiri učne ure, ki se jih je udeležilo 132 učencev v obdobju pred izbruhom epidemije.

Pod vodstvom Mateje Pušnik, koordinatorke in organizatorke kulturnih programov, in kustosa Antona Arka je bilo v sklopu odprtega muzeja do konca leta izdelanih osem digitalnih predstavitev muzejskega pedagoško-andragoškega programa. Posneti so bili izseki, napovedniki in povabila za muzejske učne ure: Ročna dela, Stara šola za najmlajše, Lepopis, Fizika, Nedeljska šola, Računstvo, Vodnikova šola in Učna ura v antični Emoni. Prav tako je bil posnet kolaž muzejskih učnih ur kot promocijski video za Poletno muzejsko noč. Vse digitalne predstavitve muzejskih učnih ur so bile objavljene na YouTube-kanalu Slovenski šolski muzej in večji del leta promovirane na Facebooku in drugih socialnih omrežjih.

Stalna razstava

Do načrtovanega odprtja razstave v letu 2020 ni prišlo tako zaradi epidemije covida-19 kot tudi zaradi dolgotrajnih postopkov v zvezi z javnim naročilom Oprema za razstavo. Poleg arhitekturnih in oblikovnih del ter postavljanja razstavne opreme, kar je bilo vse vezano predvsem na delovne naloge zunanjih izvajalcev, je bilo delo zaposlenih pri pripravi razstave posvečeno pripravi razstavnih besedil, slikovnega gradiva, muzejskih predmetov, avdio-video posnetkov in drugega razstavnega gradiva. Strokovno delo kustosov in drugih zaposlenih je bilo v prvi vrsti namenjeno vsebinam, ki so bile vezane na stalno razstavo.

Občasne razstave

V obnovljenem hodniku pod gimnazijo, kjer je načrtovana postavitve prvega dela stalne razstave, so bili večji del leta razstavljeni panoji občasne razstave Kemija v šoli: razstava ob 150-letnici periodnega sistema in panoji razstave Dostopno in plemenito, ki je bila v muzeju postavljena leta 2016 ob 200-letnici prve javne glasbene šole na Slovenskem. V razstavnici je bila do začetka postavitve opreme za novo stalno razstavo (7. 12. 2020) razstava V tem domu luč prosvete sije. Razstava Kemija v šoli je bila nadgradnja razstave o periodnem sistemu, ki je bila ob 150-letnici periodnega sistema leta 2019 postavljena na Kemijskem inštitutu. Priprava in postavitve razstave sta potekali v zaostrenih epidemioloških razmerah, ki niso omogočale izpolnitve vseh načrtovanih povezav in stikov s šolami.

Razstave na gostovanju

Razstava Učilnica v naravi: šolski vrt včeraj, danes, jutri je še iz predhodnega leta gostovala v Čebelarskem muzeju v Radovljici, od septembra 2020 pa v Koroškem pokrajinskem muzeju na Ravnah na Koroškem. Gostovanje razstave V tem domu luč prosvete sije v Centru IRIS je bilo zaradi epidemije odpovedano. Razstava in izobraževanje otrok s posebnimi potrebami sta bila kljub temu predstavljena v jeseni na Kulturnem bazarju.

Pedagoški programi odprtega muzeja

Muzej ponuja obiskovalcem tudi brezplačen ogled razstav in udeležbo na muzejskih učnih urah in delavnicah ob dnevih odprtih vrat. Program na Ta veseli dan kulture (3. decembra) je bil zaradi epidemije covid-19 in vladnega odloka o zaprtju muzejev odpovedan. Na mednarodni dan muzejev (18. maja) obiskovalcev ob koncu razglasitve prvega vala epidemije ni bilo.

Tabela: Primerjava obiska ob dnevih odprtih vrat 2020 in 2019

Datum	Prireditev	2020	2019	Indeks
8. februar 2020	Kulturni praznik - Prešernov dan	732	1427	51,3
18. maj 2020	Mednarodni dan muzejev	0	137	0
20. junij 2020	Poletna muzejska noč	107	337	31,8
3. december 2020	Ta veseli dan kulture	/	46	/
Skupaj		839	1947	43,1

Počitniški programi

Za počitniški program muzejskih delavnic in učnih ur za osnovnošolce med zimskimi počitnicami (od 17. do 21. februarja) ni bilo večjega zanimanja. Pripravljen pedagoško-andragoški program med jesenskimi počitnicami (od 26. oktobra do 1. novembra) pa je bil zaradi epidemije odpovedan.

Odprtost za posebne skupine obiskovalcev

V Tednu študentske kulture (od 9. do 15. marca) je bil prost vstop za študente, v Tednu otroka (od 5. do 11. oktobra) pa za družine. Na mednarodni dan družine (15. maja) v Tednu družine je bil muzej zaradi epidemije zaprt.

Na festivalih in zunanjih prireditvah

Muzej je s svojim pedagoško-andragoškim programom sodeloval na izobraževalno-sejemskih prireditvah in festivalih, ki so obiskovalcem tudi zunaj muzeja omogočile brezplačen ogled muzeja in seznanitev z vsebinami muzejske dejavnosti. Nekatere tradicionalne prireditve so bile zaradi epidemije odpovedane, nekatere pa so se preselile na splet.

Na svetovnem spletu (Zoom, Facebook, YouTube) je 2. junija 2020 potekal festival Igraj se z mano. Slovenski šolski muzej se je na njem predstavil z delavnico Prišijmo si gumb. V obdobju od izvedbe delavnice v živo 2. junija do konca meseca 30. junija 2020 si jo je ogledalo 783 obiskovalcev. Na spletu je prek aplikacije Zoom potekala tudi Noč raziskovalcev. Delavnice Hiper! Super!, ki jo je za to priložnost pripravila Klara Keršič, se je 27. novembra 2020 na ta način udeležilo 68 obiskovalcev, posnetek Učne ure v antični Emoni, ki je potekala v sklopu delavnice Latine loqui amo, pa si je ogledalo 48 udeležencev.

Kulturni bazar je bil s spomladnskega prestavljen na jesenski termin. Kustos Anton Arko je 6. oktobra 2020 v Cankarjevem domu predstavil vsebino razstave V tem domu luč prosvete sije o zgodovini izobraževanja slepih, ki se je udeležilo 36 udeležencev.

Vpisi muzejskih predmetov v sistem Galis

V muzejski sistem za dokumentiranje predmetov je bilo vpisanih 423 novih predmetov. Glede na predhodno leto, je število manjše, glede na zastavljeni letni načrt pa še vedno nad njim. Delo z muzejskimi predmeti je temelj strokovnega delovanja vsakega kustosa. Poleg urejanja zbirk muzejskih predmetov je njegova prva naloga dopolnjevanje zbirk. Zaradi priprave stalne razstave je bil načrt v letu 2020 nekoliko manjši, realizacija pa je bila navkljub epidemiji covid-19 zadovoljiva.

Evidentiranje muzejskih predmetov

Skupaj je bilo evidentiranih 428 muzejskih predmetov. Kustos Anton Arko je v sistemu Galis evidentiral 50 muzejskih predmetov. Pregledal in vpisal je učbenike, ki so kot dvojniki izločeni iz knjižničnega fonda, in jih razvrstil v zbirko učbeniki dvojniki za šolska predmeta angleščina in francoščina. Kustosinja mag. Marjetka Balkovec Debevec je evidentirala 38 barvnih risb v zbirki Izdelki učencev in učiteljev – šolske risbe. Barvne risbe sester Ane in Minke Očakar, roj. 1894 in 1896, ki sta obiskovali meščansko šolo in učiteljišče pri uršulinkah v Ljubljani in Mekinjah in postali učiteljici, je muzeju leta 2007 podarila njuna sorodnica Andreja Zalar z Rakeka. Kustos Marko Ljubič je evidentiral 40 predmetov v zbirki pisal z začetka 20. stoletja, ki jih je muzej pridobil v zadnjih letih. Kustosinja Mateja Ribarič je v skladu z muzejsko zbiralno politiko evidentirala 92 muzejskih

predmetov v zbirki razglednic, fotografij in avdio vizualni zbirki, ki so bili muzeju večinoma ponujeni v odkup. Kustosu dr. Branku Šuštarju ni uspelo evidentirati izposojenih zvezkov iz okolice Pivke iz obdobja med vojnama, ki jih je muzej digitaliziral.

Tabela: Število evidentiranih muzejskih predmetov

Kustos / Kustosinja	Načrt 2020	Realizacija 2020	Indeks 20/20
Anton Arko, višji kustos	30	50	1,67
Mag. M. Balkovec Debevec, muzejska svetnica	25	38	1,52
Marko Ljubič, višji kustos	30	40	1,33
Mateja Ribarič, muzejska svetovalka	30	92	3,06
Dr. Branko Šuštar, muzejski svetnik	30	0	0
Skupaj	145	220	1,52

Inventariziranje muzejskih predmetov

Skupaj so bili inventarizirani 203 muzejski predmeti. Kustos Anton Arko je omenjene evidentirane muzejske predmete v zbirki učbeniki dvojniki za šolska predmeta angleščina in francoščina tudi inventariziral. Prav tako je tudi kustosinja mag. Marjetka Balkovec Debevec v celoti inventarizirala evidentirane predmete v zbirki šolskih risb: Izdelki učiteljev in učencev. Barvne risbe obeh sester učiteljic so nastale v obdobju med letoma 1907 in 1914 in so dragocen dokument likovnega pouka v šolah na začetku 20. stoletja. Motivika risb je uporabna pri različnih muzejskih projektih. Kustos Marko Ljubič je inventariziral pisala, ki so jih v šoli, večinoma po drugi svetovni vojni, uporabljali učenci osnovnih šol. Poleg kovinskih peresnikov in nalivnih peres različnega izvora je obdelal tudi več vrst svinčnikov in barvic, prav tako pa tudi šilčkov in drugih učnih pripomočkov. Kustosinja Mateja Ribarič je inventarizirala digitalizirane razglednice in fotografije s šolskimi motivi, ki jih je muzej v preteklih letih odkupil od zasebnih zbirateljev. Kustosu dr. Branku Šuštarju načrtovanih muzejskih predmetov ni uspelo inventarizirati.

Tabela: Število inventariziranih muzejskih predmetov

Kustos / Kustosinja	Načrt 2020	Realizacija 2020	Indeks 20/20
Anton Arko, višji kustos	30	60	2,00
Mag. M. Balkovec Debevec, muzejska svetnica	30	38	1,27
Marko Ljubič, višji kustos	30	45	1,50
Mateja Ribarič, muzejska svetovalka	60	60	1,00
Dr. Branko Šuštar, muzejski svetnik	30	0	0
Skupaj	180	203	1,12

Vpisi knjižnih enot v Cobiss in dokumentiranje knjižničnega gradiva

Dokumentiranje knjižničnega gradiva je potekalo vzporedno z vnosom knjižničnega gradiva v spletni sistem Cobiss. Delo sta opravili vodja knjižnice, samostojna bibliotekarka Polona Koželj z vpisi tekočega knjižničnega gradiva (do 10. julija) in zunanja sodelavka, višja knjižničarka Darja Tavčar v obsegu finančne sposobnosti muzeja v projektu vnosa starega knjižnega fonda v sistem Cobiss. Po odhodu bibliotekarke na porodniški dopust je tudi tekoče knjižnično gradivo v sistem Cobiss vpisovala zunanja sodelavka. Vpise knjižničnega gradiva v Cobiss je skozi celo leto močno zaznamovala epidemija covid-19. Bibliotekarka Polona Koželj je poleg vpisov novega knjižničnega gradiva naredila tudi 25 vpisov za bibliografije raziskovalcev Slovenskega šolskega muzeja. V bazo CONOR je vnesla 24 novih imen. Ker je prvotni načrt obdelave in vpisov knjižnih enot v sistem Cobiss na polovici leta postal težko uresničljiv, se je število načrtovanih vnosov skupaj z drugimi spremembami LDN in FN SŠM junija prilagodilo novim razmeram. Realizacija vpisov je bila na koncu leta klub temu visoka (1899), saj je zunanja sodelavka Darja Tavčar več vpisov opravila tudi kot prostovoljka. Polona Koželj je opravila 292 vpisov knjižnih enot, ki tekoče prihajajo v muzej, Darja Tavčar pa 106 vpisov tekočega gradiva in 1501 vpis knjižnih enot iz starega knjižnega fonda. Z vsakim novim vpisom v sistem Cobiss je bilo več knjižnih enot dostopnih tudi za širšo javnost na spletu.

Knjižnično gradivo

Muzejska pedagoška knjižnica spada med slovenske specialne knjižnice za področje šolske preteklosti in skrbi za reden dotok knjižničnega gradiva. Bibliotekarka Polona Koželj je skupaj s tajništvom urejala nakupe, ki so bili skromnejši od pričakovanega. Pregledala in popisala je prejete darove (132) in skrbela za medknjižnično izmenjavo s sorodnimi ustanovami. Pregledala je tudi ponudbe odpisanega gradiva sorodnih ustanov (1022) ter organizirala prevzeme gradiva za muzejsko knjižnico. Zaradi pomanjkanja prostora za novo knjižnično gradivo je zbirko mladinskih glasil predstavila na zgornji knjižnični depo. Glasila je pregledala, dopisala v evidenco ter umestila v mapo posamezne šole. Pri pripravi in vračanju gradiva je na knjižnih policah menjavala stare knjižne podpornike za nove. Število na novo pridobljenih enot podarjenega knjižničnega gradiva (751) je bilo na koncu leta večje in je preseglo načrtovano število (700). Večina na novo pridobljenega knjižničnega gradiva v letu 2020 je bila muzeju podarjena. Od 751 novih enot knjižničnega gradiva je bilo kar 645 enot ali 85,9 odstotka vseh novih knjižničnih enot muzeju podarjenih. Poleg odbranih knjižnih enot iz splošnih knjižnic so jih največ prinesli obiskovalci muzeja. Med podarjenimi knjižnimi enotami prevladujejo stari učbeniki, s katerimi muzej dopolnjuje svoje zbirke. Popis in pregled podarjenega knjižnega gradiva je v drugi polovici leta opravila Klara Keršič, ki je nastopila nadomestno zaposlitev.

Iskane publikacije v Cobissu

Število iskalnih nizov v spletni aplikaciji specialne muzejske knjižnice SS-MULj v Cobiss+ se je v letu 2020 izjemno povečalo. Z 2626 v letu 2019 se je število iskalnih nizov v letu 2020 povečalo na 23.914. Povečanje je posledica večletnega neprekinjenega vpisovanja knjižničnega gradiva v spletni knjižnični sistem Cobiss in s tem večje dostopnosti knjižnega gradiva za e-uporabnike, po drugi strani pa gotovo tudi posebnih razmer, ki so bile leta 2020 zaznamovane z epidemijo covida-19. Prav tako je treba takšno povečanje povezati tudi s spremembami v načinu delovanja in komuniciranja sodobnega človeka.

Digitalizacija muzejskih predmetov in gradiva o zgodovini šolstva

Z nakupom novega skenerja za digitaliziranje gradiva večjih dimenzij in uvedbo parametrov za delo zunanjega sodelavca so bila do konca leta postavljena primerna merila za digitaliziranje muzejskih predmetov in gradiva o zgodovini šolstva in pedagogike v Slovenskem šolskem muzeju. Z ozirom na delovne razmere in evidenčne zapise, je bilo usklajeno pričakovano število digitalnih posnetkov. Izvedbo digitalizacije je v celoti začel opravljati zunanji sodelavec Marjan Javoršek. Leto 2020 je zato prelomno. Sistematično zastavljeno delo je uspešno potekalo in je bilo nekajkrat prekinjeno zaradi epidemije in nedostopnega muzeja. Digitaliziranih je bilo 1719 enot raznovrstnega slikovnega in spisovnega gradiva iz muzejskih zbirk za fototeko in za Dokumentacijski center za zgodovino šolstva in pedagogike, veliko gradiva pa se je digitaliziralo tudi za stalno razstavo. Poleg digitaliziranih posnetkov fototečnega gradiva in dokumentacije o zgodovini šolstva je bilo v muzejski knjižnici za potrebe obiskovalcev digitalizirano tudi drugo knjižnično gradivo, kot so učbeniki, ki sodijo med prve in najpomembnejše muzejske predmete v vsakem šolskem muzeju.

Konserviranje, restavriranje in izdelava replik muzejskih predmetov

Konservatorsko-restavratorski posegi so bili v razmerah, ki jih je zaznamovala epidemija covida-19, izvedeni v zasilni muzejski delavnici v Srednji šoli tehniških strok Šiška, kjer muzej že več let gostuje. Delavnica je bila konec leta 2019 zaradi načrtovanih gradbenih del preseljena v muzejski depo v Zalog. Vsa konservatorsko-restavratorska dela je izvedel samostojni konservatorsko-restavratorski tehnik Franci Kadivec, ki je izdelal tudi replike muzejskih predmetov za uporabo v pedagoško-andragoški dejavnosti muzeja. Konserviral in za hrambo je pripravil učila za slepe in slabovidne s Centra IRIS, prav tako je za hrambo v depou očistil in impregniral več nagačenih živali, telovadnega orodja in starejših učil za naravoslovne šolske predmete. Za stalno razstavo je restavriral luči (80. leta 20. stol.), umivalnik in šolske stole, za učne ure pa harmonij. Restavriral je tudi

okvirje učnih slik in steklene posode z živalmi v alkoholu. Opravil je potrebne naloge za zaščito in pravilno hranjenje muzejskih predmetov ter skrbel za ustrezne klimatske razmere v depoju v Zalogu, kjer je bila z opravljenimi deli dosežena tudi boljša urejenost ter preglednost predmetov. Skupno je v letu 2020 opravil 43 konservatorskih in 12 restavratorskih posegov na muzejskih predmetih in izdelal 37 replik muzejskih predmetov.

Publikacije muzeja

V predvidenih okvirih so izšle štiri vsakoletne publikacije muzeja. Poleg strokovno-znanstvene revije Šolska kronika v dveh zvezkih (v redni dvojni in enojni tematski številki) in promocijske brošure o pedagoško-andragoškem programu v šolskem letu 2020/2021 je izšel tudi Koledar muzeja za leto 2021. Ob drugih muzejskih projektih so izšli manjši plakati, e-letaki in druga e-sporočila.

1. Šolska kronika – revija za zgodovino šolstva in vzgoje, št. 1–2/2020, 28/LIII, str. 1–336.
2. Šolska kronika – revija za zgodovino šolstva in vzgoje, št. 3/2020, 28/LIII, str. 336–634, tematska številka – 20 let učnih ur naših babic in dedkov.
3. Slovenski šolski muzej, Pedagoški programi v šolskem letu 2020/2021, Publikacija muzeja (brošura) št. 142, 28 str.
4. Koledar SŠM 2021, Prvega ne pozabiš nikoli, Publikacija muzeja (koledar) št. 143, 24 str.

V dvojni številki revije ŠK 2020/1–2 je izšlo sedem izvirnih znanstvenih člankov, v tematski številki revije ŠK 2020/3, ki je bila posvečena 20-letnici projekta starih učnih ur, pa pet. Na koledarju muzeja za leto 2021 Prvega na pozabiš nikoli so v zaporedju izida prva berila v slovenskih šolah v 20. stoletju, ki so kot učbeniki tudi najbolj znan muzejski predmet v vsakem šolskem muzeju. Koledar je izšel v nakladi 1500 izvodov. Za vsak mesec so poleg koledarskih elementov vključeni še Opominek za učitelja iz leta 1862 in slikovne ter ugankarske vsebine iz vsakega berila posebej. V brošuri Pedagoški programi SŠM v šolskem letu 2020/2021 je v celoti zajet ves pedagoško-andragoški program muzeja. Posebej so predstavljene novosti, na katere so bralci in zlasti muzejski obiskovalci posebej opozorjeni. Brošura je dosegljiva na domači spletni strani muzeja in na številnih socialnih omrežjih, na katerih muzej oglašuje.

Skupni projekti s šolami

Kot pri drugih muzejskih dejavnostih je bilo zaradi epidemije covid-19 tudi sodelovanje s šolami močno prizadeto. Že dogovorjeni obiski šolskih skupin v

muzeju so bili odpovedani ali prestavljeni na poznejše obdobje, že dogovorjeni skupni projekti pa so odpadli. Večjih skupnih projektov tudi ni bilo načrtovanih, saj je bilo prizadevanje muzeja usmerjeno v pripravo stalne razstave.

Ob gostovanju razstave o šolskem vrtu na Ravnah na Koroškem je v projektu SKUM potekal pedagoški program za osnovne šole in vrtce Koroške regije. Iz prejšnjih let se je z razstavno vsebino šolskega vrta nadaljeval pedagoški program v projektu Naš vrt v vrtcu Vodmat v Ljubljani. V Komisiji za delo zgodovinskih krožkov pri Zvezi prijateljev mladine Slovenije je bilo ocenjenih več raziskovalnih nalog o poklicih v preteklosti, ki so jih mladi osnovnošolci pripravili pod vodstvom svojih mentorjev iz več kot 50 šol po Sloveniji. Z Oddelkom za klasično filologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani so bile izpeljane UU iz antične Emone in antične delavnice na prireditvi Noč raziskovalcev.

Muzej je iz Srednje vzgojiteljske šole Ljubljana na začetku leta prevzel več likovnih izdelkov, kulis in kostumov učiteljice Vilme Rupnik za plesno in dramsko dejavnost na šoli. Prav tako še pred izbruhom epidemije si je OŠ Ivana Groharja iz Škofje Loke izposodila učila, učne pripomočke in opremo za izvedbo Učne ure iz antične Emone, ki jo je za muzej izvedel animator učnih ur in muzejski vodič Matej Prevc.

Srednja šola tehniških strok Šiška je muzeju v svojih prostorih omogočila zasilno delovanje muzejske delavnice in s tem tudi opravljanje dejavnosti, ki je imelo zaradi priprave stalne razstave še posebej pomembno težo. Zaradi odpovedi folklorne prireditve na OŠ Borovnica tudi ni bilo mogoče izpeljati načrtovane izposoje muzejskih predmetov niti odigrati posebej pripravljenega scenarija za prizor iz šolske učilnice iz obdobja okoli leta 1900.

Projekti z drugimi organizacijami na področju delovanja muzeja

Muzej je bil zlasti po strokovnem delu svojih zaposlenih kustosov vezan na delovanje muzejskih in drugih strokovnih združenj in društev. Kustosinja mag. Marjetka Balkovec Debevec je delovala v Komisiji za Valvasorjeva priznanja pri Slovenskem muzejskem društvu. Njeno delo je vezano tudi na izdajo priložnostne knjižice s predstavitvami nagrajencev. Ob 90-letnici delovanja kina v Črnomlju je sodelovala z Zavodom za izobraževanje in kulturo Črnomelj. Dr. Branko Šuštar je v navezi z Zvezo zgodovinskih društev Slovenije predhodno postavil razstavo Poti izobraževanja v slovanskem svetu (*Le vie dell'istruzione nel mondo slavo*), ki je bila na ogled v Pokrajinskem muzeju v Kopru do začetka marca 2020.

V projektu Novega Slovenskega biografskega leksikona pri ZRC SAZU so zaposleni v muzeju napisali več prispevkov o znamenitih šolnikih in učiteljih. Za mednarodni muzejski dan (18. maja) se je muzej pridružil državnim muzejem pri postavitvi skupne razstave na spletu. Z gostovanjem razstave Učilnica v naravi: šolski vrt včeraj, danes, jutri je dejavno podprl medmuzejsko sodelovanje tako s

Čebelarским muzejem Radovljica kot tudi s Koroškim pokrajinskim muzejem ter s šolami, ki so razstavo obiskale.

Epidemija covid-19 je po prvem valu med poletjem spodbudila skupne muzejske projekte prizadetih muzejev. Slovenski šolski muzej je od 1. julija do 31. avgusta 2020 sodeloval z ljubljanskimi muzeji in galerijami v projektu 1 vstopnica za 11 muzejev in galerij, po dobrem odzivu obiskovalcev na prvi skupni projekt pa še od 17. do 23. avgusta 2020 s Skupnostjo muzejev Slovenije v projektu Naprej v preteklost, v katerem je bila postavljena tudi skupna razstava s predstavitvijo dejavnosti muzejev na muzejski ploščadi Metelkova.

Slovenski šolski muzej je v teh projektih na socialnih omrežjih objavil več razstavnih vsebin: nagačen medved z OŠ Ig, spričevalo J. Bucha, uniforma srednješolskega profesorja, rimski stilusi in šolski razred iz 1902. V drugem projektu Skupnosti muzejev Slovenije: Naprej v preteklost, Praznični muzej, ki je na spletu potekal od 7. do 13. decembra 2020, je na socialnih omrežjih objavil še več vsebin o praznovanjih in praznikih. Več skupnih projektov, tudi strokovnih srečanj, izobraževanj in predavanj, je bilo prav tako izvedenih po spletu.

Mednarodno sodelovanje

Mednarodno sodelovanje se je iz dejanskega sveta preselilo v spletno okolje. Kustosinja Mateja Ribarič je bila članica programskega odbora 4. mednarodne konference ŠOLA & MUZEJI 2020, ki je 11. septembra 2020 potekala po svetovnem spletu. Za objavo v zborniku konference Sekcije muzejskih pedagogov Muzejskega društva Srbije, ki zaradi epidemije covid-19 še ni izšel, je pripravila strokovni prispevek Slovenski šolski muzej povezuje šole in muzej – 20 let učnih ur v Slovenskem šolskem muzeju. Prispevek je predstavila na konferenci v Nišu leta 2019.

Kustos dr. Branko Šuštar je po spletu in dostopnem e-gradivu spremljal mednarodni kolokvij ICOFOM (International Committee for Museology), kolokvij MEGM (Museo de la Educación Gabriela Mistral) v Santiagu v Čilu o družbeni, participativni in kritični muzeologiji in konferenco ECER 2020 (Educational Research (Re)connecting Communities) v Glasgou. Za sekcijo Zgodovina vzgoje je poslal povzetek prispevka o manjšinskem šolstvu. Sodeloval je z organizatorji 19. mednarodnega simpozija šolskih muzejev in šolskozgodovinskih zbirk na univerzi na Kreti. S prof. Antonello Cagnolati (univerza v Foggia) in s prof. Antonio Fco. Canales Serranom (PF Univerze Complutense v Madridu) je sodeloval pri pripravi podatkov za slovenski del v mednarodnem projektu o izobraževanju in vzgoji deklet v južni Evropi. Slovenski šolski muzej izmenjuje strokovno znanstveno literaturo v mednarodnem strokovnem prostoru na področju zgodovine šolstva z revijo Šolska kronika, ki vsebuje nemške in angleške naslove člankov, angleški izvleček in nemški povzetek.

Muzej na svetovnem spletu

Objave na spletni strani muzeja so tudi zaradi epidemije presegle zastavljeni načrt. Kljub prenovi stalne razstave in drugačnim prioritetam je v opredelitev tekočih nalog stopila dostopnost vsebin o zgodovini šolstva in pedagogike na svetovnem spletu. Tako na domači spletni strani muzeja kot tudi na socialnih spletnih omrežjih, na katerih je muzej oglaševal, se je število objav povečalo. Zlasti na socialnih omrežjih so v obdobjih zaprtja, nedostopnosti ali težje dostopnosti muzeja pritegnile predvsem lahkotnejše in informativne vsebine, ki so bile povezane z ukrepi ob epidemiji na področju šolstva. Ker objave dogodkov in število obiskov na spletni strani in na socialnih omrežjih močno vplivajo na obisk muzeja, se področju oglaševanja in promocije že več let vse bolj dejavno posveča Ksenija Guzej, prof. lik. umetnosti, ki te naloge zadnja leta opravlja na delovnem mestu poslovni sekretar.

Na domači spletni strani muzeja: www.solski-muzej.si je bilo leta 2020 objavljenih 31 dogodkov, kar je 7 dogodkov ali 29 % več kot leta 2019. Število obiskovalcev muzejske spletne strani je bilo 53.849 in se je v primerjavi s predhodnim letom povečalo za 8 %, število ogledov pa je bilo kar 115.237 ali 65 % (69.994) več kot leta 2019.

Na Facebook-strani Slovenski šolski muzej je bilo leta 2020 objavljenih 693 dogodkov ali 498 dogodkov oz. 355 % več kot leta 2019. Obiskovalcev Facebook-strani SŠM je bilo 152.160 ali 241 % več kot leta 2019. Na primerljivejšem Twitterju je bilo 542 objavljenih dogodkov ali 428 dogodkov oz. 475 % več kot predhodno leto. Obiskovalcev na Twitterju je bilo 2024 ali 255 % več kot leta 2019, obiskov pa 30.025 ali 120 % več kot leto prej.

Večje številke so še na Instagramu: 73 dogodkov, povečanje za 73 %, manj objavljenih dogodkov kot leta 2019 pa na Museums.si 12 (10) in LinkedIn 12 (9). Na YouTube Slovenski šolski muzej je bilo od vzpostavitve spletnega mesta v drugi polovici leta 13 predstavitev (muzejskih učnih ur) in 3068 obiskov.

Informacije s področja šolske preteklosti in o strokovnem delovanju

Posredovanje informacij o delovanju muzeja in predvsem informacij s področja zgodovine šolstva in pedagogike je v zadnjih letih zaradi povpraševanja uporabnikov v delovnih nalogah zaposlenih zavzelo velik del razpoložljivega delovnega časa. Zaradi narave delovanja šolskih muzejev in zbranega dokumentacijskega, fototečnega, knjižničnega in arhivskega gradiva o zgodovini šol in učiteljev to delo presega podobne naloge kustosov v drugih muzejih.

Najprej je bilo posredovanje informacij vezano predvsem na Dokumentacijski center za zgodovino šolstva in pedagogike, v zadnjem obdobju pa se je razširilo na vse muzejske oddelke in na vse zaposlene strokovne delavce. Reali-

zacija podanih informacij se je uskladila s predvidenim obsegom teh nalog. Pri tem je treba upoštevati, da se zahtevnejše svetovanje in intervjuji štejejo z dva- in trikratno vrednostjo podatka.

Tabela: *Posredovane informacije*

	Podatki	Svetovanja	Intervjuji
Anton Arko, višji kustos	9	1	0
Mag. M. Balkovec Debevec, muzejska svetnica	121	32	9
Marko Ljubič, višji kustos/svetovalec	0	1	0
Mateja Ribarič, muzejska svetovalka	25	13	5
Dr. Branko Šuštar, muzejski svetnik	15	6	6
Ksenija Guzej, poslovna sekretarka	19	8	/
Mateja Pušnik, organizator kult. programov	20	3	1
Koželj Polona, bibliotekarka	2	5	1
Skupaj	211	69	22

Vrednost posredovanih informacij (podatkov, svetovanj, intervjujev) je bila 415 podatkov. Pri tem se podatek računa kot nezahtevna informacija, ki jo strokovni delavec lahko posreduje brez večjega truda z uporabo priročnih seznamov. Svetovanje je bolj zahtevna informacija, ki od strokovnega delavca zahteva večurno pregledovanje in iskanje informacij iz dokumentacijskih map in drugih virov za zgodovino šolstva. Intervju je najbolj zahtevna informacija, ki terja raziskovalen pristop za njeno posredovanje. Med uporabniki muzejskih storitev se je pri zastavljenih vprašanjih v primerjavi s predhodnim letom povečalo število bolj zahtevnih informacij, tako pri intervjujih kot pri svetovanjih, zmanjšalo pa se je število manj zahtevnih podatkov. Vrednost posredovanih podatkov (415) je bila nekoliko manjša od načrtovane (445) in še manjša od dosežene v letu 2019 (543).

Muzejska tržna dejavnost

Prodaja spominkov, ki so izdelani kot replike muzejskih predmetov, s katerimi muzej promovira muzejsko dejavnost na področju šolske dediščine, je bila v vlogi dopolnjevanja javne službe. Zaradi nadaljevanja obnovitvenih gradbenih in obrtniških del, priprave ogrodja za postavitve stalne razstave, odsotnosti prodajne infrastrukture in pojava epidemije je bilo delovanje muzejske trgovine čez celo leto onemogočeno. Ob zaključku šolskega leta 2019/2020 je nekaj dni potekala prilagojena prodaja, ki pa se je v danih razmerah pokazala za neprimerno in težko izvedljivo. Več prodajnih artiklov je bilo zaradi zasedenosti depojskih prostorov v matičnem posloplju nedostopnih in za prodajo nedosegljivih. Prodaja spominkov je bila pod pričakovanji. Za obračunavanje stroškov tržne dejavnosti se je uporabilo dejansko ustvarjene stroške za izvajanje tržne dejavnosti. Izračunani delež prihodka od tržne dejavnosti v prihodku dejavnosti javne službe je bil za leto 2020 zanemarljiv.

Investicijski transferji

Slovenski šolski muzej je po načrtu razvojnih programov za investicijske transferje za leto 2020 razpolagal s sredstvi na PP pri MIZŠ v višini 16.095 EUR. Največji del razpoložljivih sredstev za investicije je v skladu z investicijskim načrtom namenil nakupu računalniške opreme v skupni vrednosti 11.933 EUR. Za digitalizacijo muzejskega slikovnega in spisovnega gradiva ter muzejskih predmetov je bil nabavljen nov digitalni čitalec za skeniranje muzejskih vsebin v obsegu do formata A3 v vrednosti 3529 EUR. Nujna je bila zamenjava računalniškega strežnika (3497 EUR). Novi računalniki so bili nabavljeni za tajništvo, sprejemnico in muzejsko knjižnico (4906 EUR). V manjši prostor za čistila in v prostor toplotne postaje ob vhodu v sanitarije so bila vgrajena nova vrata (3306 EUR), za prostor s čistili pa je bilo izdelano tudi pohištvo po meri (428 EUR). V dislociranem depoju v Zalogu so bila nabavljena drsna vrata in premične stopnice za lažji dostop do muzejskega gradiva (439 EUR). Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport je muzeju v upravljanje predalo tudi programsko opremo Microsoft v vrednosti 1689 EUR.

Projekt obnove prostorov in nakupa opreme za stalno razstavo

Za investicijski projekt obnove prostorov in nakupa opreme za stalno razstavo je bil leta 2018 v sodelovanju s službo za investicije na MIZŠ izdelan Dokument identifikacije investicijskega projekta (DIIP), ki ga je ministrstvo potrdilo in za njegovo izvedbo z muzejem proti koncu leta 2019 sklenilo pogodbo. Za dvoletni investicijski projekt Sanacija prostorov in nabava opreme za razstavno, pedagoško in drugo dejavnost SŠM so bila zagotovljena sredstva v skupni vrednosti 390.228 EUR. Zaradi izredno kratkega obdobja do konca tekočega leta je bilo mogoče v letu 2019 realizirati le manjši del sredstev (66.261 EUR), vsa preostala sredstva (323.967 EUR) iz projekta pa so bila lahko realizirana v letu 2020. Z navedenimi sredstvi so bile obnovljene sanitarije za obiskovalce, tudi za tiste s posebnimi potrebami, na pročelju muzejske stavbe je bil nameščen svetlobni napis Slovenski šolski muzej, v čitalnici in knjižnem depoju so bila zamenjana okna, v knjižnem depoju so bila obstoječa svetila zamenjana z varčnimi, predvsem pa sta bila po izpeljanem javnem naročilu zagotovljeni tako nakup razstavne opreme kot tudi postavitve nove stalne razstave. V zaostrenih epidemioloških razmerah je ministrstvo za dokončanje vgraditve novih oken v knjižnici in knjižnem depoju prispevalo dodatnih 2500 EUR. Muzej je s sredstvi v projektu ravnal skrbno in je prihranil del sredstev pri nakupu IKT-opreme in pri projektantskem nadzoru.

Finančni rezultat

Celotni prihodki muzeja za leto 2020 so znašali 613.540 EUR in so bili za 5,6 % nižji kot leta 2019. Iz proračuna je muzej prejel 590.287 EUR sredstev, kar predstavlja 96,2 % vseh prihodkov v letu 2020. Lastni prihodki v znesku 23.253 EUR predstavljajo 3,8 % vseh prihodkov. Odhodki za leto 2020 so znašali 602.387 EUR in so za 7 % nižji od odhodkov iz leta 2019. Za bruto osebne dohodke in nadomestila je bilo namenjenih 321.695 EUR (53 %), za stroške redne dejavnosti 173.052 EUR (29 %) in za redno pedagoško dejavnost 12.268 EUR (2 %); za projekte 94.130 EUR (15,6 %), od tega za razstave oz. razstavno dejavnost 60.476 EUR (10 %) in za muzejsko trgovino 12 EUR (0,00%). Stroški dela so v letu 2020 predstavljali več kot 50 % vseh stroškov. Večji delež sredstev za delovanje muzeja je prispevalo ministrstvo, manjši del pa tudi muzej iz sredstev presežka prihodkov nad odhodki iz preteklih let. Za investicije v projektu Sanacija prostorov in nabava opreme je muzej prejel 319.663 EUR. Presežek prihodkov nad odhodki je izkazal pozitiven poslovni rezultat.

Sklep

Epidemija covid-19 je med zaposlenimi pri opravljanju javne službe na področju dediščine šolstva v skrbi za večjo odmevnost pedagoško-andragoškega programa sprožila jasno zavedanje, da je za uresničevanje ciljev muzejskega dela pomembna prisotnost na spletu. Muzej je z rednim izdajanjem vsakoletnih muzejskih publikacij in z objavami informativnega gradiva ob raznovrstnih muzejskih projektih tudi med epidemijo razširjal pozitivno sporočilo o izvajanju poslanstva in nalog muzeja na celotnem področju muzejske dejavnosti. Z nadaljevanjem investicijskega projekta obnove prostorov in nabave opreme za stalno razstavo je bil narejen odločilen korak pri dokončnem uresničenju največjega cilja in poslanstva muzeja v zadnjih desetih in več letih.